

Hadtörténet – BTTR6009OMAL

2026/2027. tanév, őszi félév, 2 konzultációs időpont

Kurzus címe: Hadtörténet	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: gyakorlat (kredit 100%)	
A tanóra típusa: gyakorlat és óraszám: 28 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: - Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹ (ha vannak): -	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok (ha vannak): beadandó dolgozat	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –	

Kurzusleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása, vagy a féléves témák felsorolása (ld. **új szakos KKK**, ill. NAT Magyar Közlöny 2020. évi 17. szám)

A tárgy célja:

A kurzus szakít a hagyományos, kizárólag eseménytörténeti és taktikai fókuszú hadtörténetírással. A hallgatók a háborút nem elszigetelt katonai eseményekként, hanem összetett társadalmi jelenségekként ismerik meg, amelyek alapjaiban formálják át az államszervezetet, a kultúrát és az emberi gondolkodást.

A tantárgy ezért úgy épül fel, hogy minden háború eseménytörténetének, forrásainak áttekintése után összegyűjti, hogy milyen lehetséges utóhatásait azonosíthatjuk a konfliktusoknak. Egyaránt figyelmet fordít társadalomtörténeti jelenségekre, a háborút követően keletkezett szellemi-kulturális javakra és a háborúk emlékezetét őrző épített környezetre.

A konzultációk témája:

- 1. A harci kocsik küzdelme: a kádesi csata (Kr. e. 1274).**
2. Egy háború emlékezete két nézőpontból: a kádesi csata az egyiptomi és a hettita forrásokban, a harcok művészettörténeti lenyomata.

A tárgy teljesítése:

Az érdemjegyet egy **beadandó dolgozat adja**, amely nem a hagyományos szemináriumi dolgozatok formáját kell, hogy kövesse. A cél, hogy a hallgató **egy önálló órai anyagot** (vagy több órából álló egységet) készítsen, a **tematikából választott, a NAT-KET-ben szereplő háború feldolgozásával**. A tananyag összeállítása viszont e szeminárium módszertanán alapuljon: a háború mellett (legalább 50%-os arányban) **dolgozza fel annak lehetséges utóhatásait** is (földrajzi, társadalmi, egészségügyi, pszichés, kulturális, művészettörténeti stb.).

Amennyiben valaki egy iskolai tanóra alatt feldolgozható anyagot választ, prezentációt is készítsen hozzá; azonban ha valaki több órában gondolkodna, a részletes vázlatához csatoljon interaktív anyagot is: oktatási céllal felhasználható képek, videók stb.

¹pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

Választható témák (Minden páratlan, és azt követő páros számú témamegjelölés összetartozik.)

3. **A görög-perzsa háborúk története (Kr. e. 499-449).**
4. Kulturális reflexió: a harcok megjelenítése az athéni művészetben és irodalomban.
5. **Nagy Sándor keleti hódításai (Kr. e. 334-323.)**
6. A hellénizmus: a keleti „salátástál”, a vallási szinkretizmus fogalma, a hellenisztikus filozófiai iskolák főbb jellemzői.
7. **Pun háborúk (Kr. e. 264-146).**
8. *Ceterum censeo Carthaginem esse delendam* – Hannibal és a győzelem emlékezete a római irodalomban, a háború demográfiai, gazdasági és politikai hatásai.
9. **A római köztársaság válsága: Caesar és Pompeius, majd Octavianus és Antonius polgárháborúi (Kr. e. 48-30).**
10. Pax Romana: Augustus családpolitikájának jogi, társadalmi és kulturális vonatkozásai.
11. **A markomann-kvád-szarmata háborúk (Kr. u. 166/167-180).**
12. A háború pusztításának nyomai, a római limes-rendszer értékelése, Marcus Aurelius esőcsodája, a népvándorlás korának előszele?

KKK megfelelés:

1. Alapos szakmai ismeretek a magyar és az egyetemes történelem nagy korszakairól (őskor, **ókor**, középkor, koraújkor, újkor, jelenkor).
2. Áttekintő, horizontális igényű, szintetizáló, tudományosan megalapozott ismeretek Európa és az Európán kívüli világ politikatörténetéről, társadalomtörténetéről, művelődéstörténetéről, gazdaságtörténetéről:
 13. történeti földrajz;
 14. történeti ökológia;
 15. életmód- és művelődéstörténet.
3. Ismeri az ókori görög és római politikai struktúrák főbb jellemzőit és változásait, az ókori és ókori keleti civilizációk kulturális örökségét (írásbeliség, művészetek, tudományok, gazdaság, jog), különös tekintettel a vallási hagyományokra.
4. Tisztában van az ókori és a középkori Európa történetének gazdaság- és társadalomtörténeti alapfogalmaival, a társadalmi rétegzettségével, gazdasági és kereskedelmi újításaival.
5. Tisztában van a művészettörténeti korszakokkal és főbb jellemzőivel, elemezni tudja a világi és egyházi kultúra eltérő aspektusait, ismeri és érti a középkori egyháztörténet legfontosabb eseményeit.

Mely NAT-KET elemeket tartalmazza a kurzus? (kerettantervekhez ld. https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat)

NAT 5–8.
A kurzus megfelel a 2. témakörnek.
NAT 9–12.
A kurzus megfelel az 1-3. témaköröknek.
KET 5–8.
A kurzus lefedi a 2. témakör valamennyi témáját.
KET 9–12.
A kurzus lefedi az 1-3. témaköröket.

Mely NAT-ra épülő érettségi vizsgatárgy követelményeket tartalmazza a kurzus? (ld. https://www.oktatas.hu/koznevelas/erettsegi/kozismereti_vizsgatargyak_2024tol)

A kurzus megfelel a közép- és emeltszintű érettségi anyagainak az 1.1-től az 1.13-ig terjedő témákban.

A **2-5** legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

- Borhy László (Szerk.): *Római történelem. Szövegyűjtemény*. Budapest, 1998.
- Kákósy László: *Az ókori Egyiptom története és kultúrája*. Budapest, 1998.

- Hegyi Dolores – Kertész István – Németh György – Sarkady János: *Görög történelem. A kezdetektől Kr. e. 30-ig*. Budapest, 2006.
- Németh György – Hegyi W. György: *Görög-római történelem*. Budapest, 2011.
- Havas László. – Hegyi W. György – Szabó Edit: *Római történelem*. Budapest, 2007.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség, attitűd*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a kurzus jellemzően, érdemben hozzájárul** (ld. szakos KKK)

- „A szakképzett tanár rendelkezik szaktárgya tudományos ismeretrendszerével, az információszerzéshez, az információk feldolgozásához, értelmezéséhez és elrendezéséhez szükséges alapvető (szövegértési, logikai, informatikai) felkészültséggel. Ismeri az általa tanított szakterület (tanulási/műveltségi terület, művészeti terület) ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, tanulási területekkel.”
- Ismeri a magyar és az európai történelem korszakait.
- Ismeri a történettudomány alapvető szakkifejezéseit.
- Ismeri a történeti tudás, a történeti ismeretek megszerzésének, feldolgozásának sajátosságait, a történelem jellemző forrásfajtaát, elsajátítja a történeti források és a tudományos feldolgozások, módszerek közötti különbségtételt.
- Fel tudja tárni események, folyamatok, cselekedetek mozgatórugóit és következményeit, felismeri az ok-okozati összefüggéseket.
- Képes a történelem tér- és idődimenzióiban való eligazodásra, a történelmi fogalmak térbeli és időbeli változásainak értelmezésére.
- A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejleszti a tanulók elemző, problémamegoldó gondolkodását.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Berecz Gábor, egyetemi tanársegéd**

Kurzus oktatója (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Berecz Gábor, egyetemi tanársegéd**